

Centralna Komisja Egzaminacyjna

Arkusz zawiera informacje prawnie chronione do momentu rozpoczęcia egzaminu.

Układ graficzny © CKE 2010

WPISUJE ZDAJĄCY**KOD**

--	--	--

PESEL

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

*Miejsce
na naklejkę
z kodem*

**EGZAMIN MATURALNY
Z HISTORII**

POZIOM PODSTAWOWY

MAJ 2010

Instrukcja dla zdającego

1. Sprawdź, czy arkusz egzaminacyjny zawiera 25 stron (zadania 1 – 37). Ewentualny brak zgłoś przewodniczącemu zespołu nadzorującego egzamin.
2. Odpowiedzi zapisz w miejscu na to przeznaczonym.
3. Pisz czytelnie. Używaj długopisu/pióra tylko z czarnym tuszem/atramentem.
4. Nie używaj korektora, a błędne zapisy wyraźnie przekreśl.
5. Pamiętaj, że zapisy w brudnopisie nie będą oceniane.
6. Na karcie odpowiedzi wpisz swój numer PESEL i przyklej naklejkę z kodem.
7. Nie wpisuj żadnych znaków w części przeznaczonej dla egzaminatora.

**Czas pracy:
120 minut**

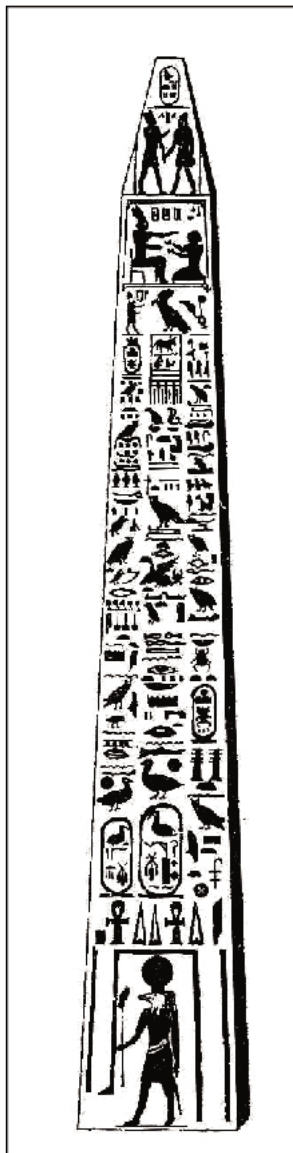
**Liczba punktów
do uzyskania: 100**

MHI-P1_1P-102

Zadanie 1. (3 pkt)

Na podstawie ilustracji wykonaj polecenia.

Źródło: E. Charytonow, *Zarys historii architektury*, Warszawa 1963, s. 20.

A. Wskaż dwa elementy zdobnicze charakterystyczne dla cywilizacji, w której powstał przedstawiony obiekt.

-
-

B. Podaj nazwę cywilizacji, w której powstał przedstawiony obiekt.

.....

Zadanie 2. (2 pkt)

Na podstawie tekstu źródłowego i mapy oraz własnej wiedzy wykonaj polecenia.

I umyślił [...] zbudować dom imieniu Pańskiemu [...]. Posłał [...] do Hirama, króla Tyru, mówiąc: Jak czyniłeś z Dawidem, ojcem moim, i posłałeś mu drzewo cedrowe, aby zbudował sobie dom, w którym mieszkał, tak uczyni i ze mną, abym zbudował dom imieniu Pana, Boga mego [...].

Poślij mi tedy człowieka umiejętnego, [...] który by umiał [...] wykonywać rzeźby z tymi rzemieślnikami, których mam przy sobie w żydowskiej ziemi.

Źródło: *Teksty źródłowe do nauki historii w szkole*, nr 1, Warszawa 1959, s. 22.

A. Podaj imię władcy będącego inicjatorem wzniesienia budowli sakralnej, o której mowa w tekście.

.....

B. Dokończ zdanie:

Miejscowość, w której znajdowała się budowla sakralna opisana w tekście źródłowym została oznaczona na mapie numerem

Na podstawie: B. Danowska, T. Maćkowski, *Przez wieki 1. Zeszyt ćwiczeń z tekstami źródłowymi*, Gdańsk 2003.

Wypełnia egzaminator	Nr zadania	1.A.	1.B.	2.A.	2.B.
	Maks. liczba pkt	2	1	1	1
	Uzyskana liczba pkt				

Zadanie 3. (4 pkt)

Na podstawie tekstów źródłowych i własnej wiedzy wykonaj polecenia.

Źródło 1.

Zdania wodzów ateńskich były podzielone: jedni nie chcieli dopuszczać do walki [...], a drudzy wraz z Miltiadesem radzili bić się. [...] Ateńczycy na dany znak ruszyli pędem przeciw barbarzyńcom [...], skoro zwarli się z [Persami] w gęstych szeregach walczyli chwalebnie, [...] na obu skrzydłach zwyciężyli. [...] Ateńczycy, ile mieli sił w nogach, pospieszyli do miasta i przybyli tam wprzód niż barbarzyńcy, [którzy] odpłynęli z powrotem do Azji.

Źródło 2.

Temistokles [...] wezwał do wsiadania na okręty. Jakoż to uczynili i jednocześnie przybyła z Eginy triera [...]. Wtedy Hellenowie odbili ze wszystkimi okrętami na morze. Na wypływających natychmiast uderzyli barbarzyńcy [...]. Większość nieprzyjacielskich okrętów [...] zatopiono [...]. Albowiem Hellenowie walczyli w porządku i szyku, a [Persowie] [...] nie działali planowo. [...] A przecież [...] wyteżyli swe siły z obawy przed Kserksem, każdy też sądził, że król na niego będzie patrzył.

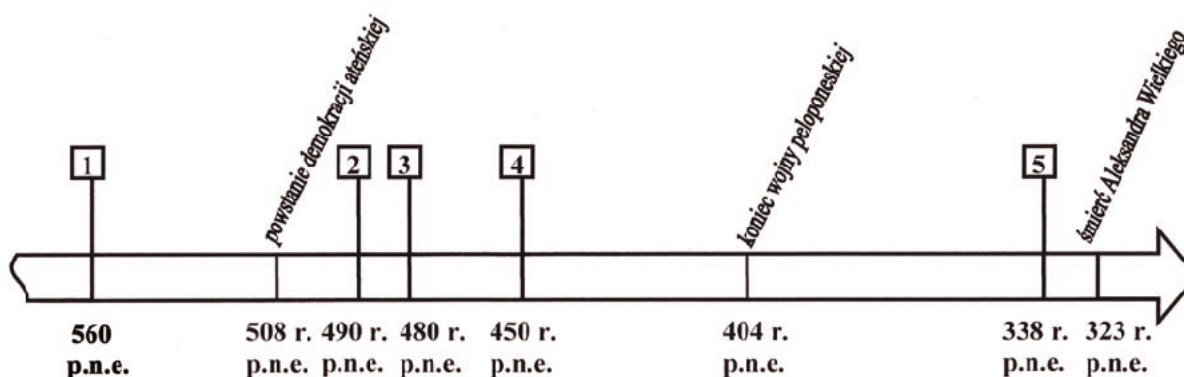
Źródło: Herodot, *Dzieje*, Wrocław 2005, s. 471–478, 625–627.

A. Przyporządkuj bitwom opisanym w źródłach ich nazwy. Odpowiedzi wybierz spośród podanych:

bitwa pod Cheroneą, bitwa pod Maratonem, bitwa w wąwozie Termopile,
bitwa u wybrzeży Salamin.

- W źródle 1. opisano bitwę
- W źródle 2. opisano bitwę

B. Podaj numery, którymi na taśmie chronologicznej oznaczono daty roczne bitew opisanych w źródłach.

Na podstawie: M. Węcowski, *Podróż przez wieki. Starożytność*, Warszawa 2002, s. 72, 85.

- W źródle 1. opisano bitwę, której datę oznaczono numerem
- W źródle 2. opisano bitwę, której datę oznaczono numerem

Zadanie 4. (2 pkt)

Na podstawie ilustracji i własnej wiedzy wykonaj polecenia.

Źródło: *Historia powszechna*, t. 5, Novara 2007, s. 328.

A. Podaj nazwę stroju męskiego przedstawionego na ilustracji.

.....

B. Wymień współczesny zawód, którego przedstawiciele, pełniąc obowiązki służbowe, noszą strój o tej nazwie.

.....

Zadanie 5. (2 pkt)

Na podstawie fragmentu listu z III w. n.e. i własnej wiedzy wykonaj polecenia.

Cóż z tego, że są prawa wyryte na dwunastu tablicach [...] skoro niemal w obliczu tychże praw popełnia się przestępstwa, skoro wykracza się przeciw ustawom. Niewinność nie szuka już ochrony tam, gdzie według zwyczaju znajdować powinna oparcie. Rozpala się do szaleństwa zjadłość wzajemnych waśni, [...] wzburzone forum rozbrzmiewa krzykami nienawiści. [...] I któż zaprawdę przed tym wszystkim obroni? [...] Sędzia? Przecież frymarczy on wyrokami. [...]. To co przedajne nie wzbudza strachu.*

* frymarczy – sprzedaje

Źródło: *Teksty źródłowe do nauki historii w szkole*, nr 3, Warszawa 1961, s. 43–44.

A. Podaj nazwę imperium starożytnego, którego dotyczy tekst źródłowy.

.....

B. Podaj termin, którym określa się negatywne zjawisko w życiu społecznym skomentowane przez autora w podkreślonym fragmencie listu.

.....

Wypełnia egzaminator	Nr zadania	3.A.	3.B.	4.A.	4.B.	5.A.	5.B.
	Maks. liczba pkt	2	2	1	1	1	1
	Uzyskana liczba pkt						

Zadanie 6. (3 pkt)

Podaj nazwy państw starożytnych, w których wzniesiono opisane w tabeli budowle obronne.

Opis budowli obronnej	Nazwa państwa
1. Mur obronny w Azji. Miał stanowić ochronę przed najazdami ludów z Wielkiego Stepu i osłaniać część <i>jedwabnego szlaku</i> .	
2. Mury te łączyły miasto z portem w Pireusie nad Zatoką Saronicką. Zbudowano je w V w. p.n.e. z inicjatywy Kimona. Między dwiema liniami murów biegła droga.	
3. Mur obronny w prowincji Brytania wzniesiony w II w. n.e. przez stacjonujących tam żołnierzy trzech legionów. Miał stanowić zaporę przed wojowniczymi plemionami barbarzyńców.	

Zadanie 7. (2 pkt)

Na podstawie tekstów źródłowych i własnej wiedzy wykonaj polecenia.

Źródło 1. Fragment Roczników kwedlinburskich***Koronacja Bolesława Chrobrego**

1025. Bolesław, książę polski, dowiedziawszy się o śmierci cesarza Henryka, pałał [...] do tego stopnia pychą, że przywłaszczył sobie nieprzystojnie koronę [królewską] [...]. Za tę jego zuchwałość Bóg szybko go pokarał, albowiem w krótkim czasie zmarł [...].

* roczniki spisywane w jednym z klasztorów niemieckich

Źródło 2. Fragment Kroniki Lamberta***Koronacja Bolesława Szczodrego**

Książę Polski, trybutariusz naszych królów, [...] gdy spostrzegł, że nasi panowie, zajęci sprawami domowymi, nie mają wolnej ręki do wojowania z cudzoziemcami, [...] uniesiony pychą, przywłaszczył sobie godność i imię królewskie [...].

* Lambert hersfeldzki, kronikarz niemiecki, żył w XI w.

Źródło: *Teksty źródłowe do nauki historii w szkole*, nr 5, Warszawa 1959, s. 35, 37.

A. Porównaj sytuację polityczną, w której dokonały się koronacje władców Polski opisane w obu źródłach, i wyciągnij wnioski.

.....

.....

.....

B. Podkreśl poprawne zakończenie zdania:

Koronacja opisana w źródle 2. odbyła się dzięki poparciu Bolesława Szczodrego przez papieża

1. Leona III.
2. Grzegorza VII.
3. Urbana II.
4. Innocentego III.

Zadanie 8. (2 pkt)

Uzupełnij tabelę, wpisując brakujące dane w rubrykach.

Państwo	Władca, który przyjął chrzest	Wiek, w którym władca przyjął chrzest
Państwo Franków	1.	V w.
Ruś Kijowska	Włodzimierz I Wielki	2.

Zadanie 9. (2 pkt)Rozstrzygnij, które z podanych zdań dotyczących historii średniowiecza są prawdziwe, wpisując obok tych zdań słowo *prawda*.

1. Monarchia patrymonialna to państwo, którego terytorium stanowiło prywatną własność władcy.	
2. Stany Generalne to najstarszy parlament w Europie.	
3. Trybut to danina, najczęściej pieniężna, świadczona przez jednego władcę drugiemu jako wyraz uznawania zwierzchności terytorialnej.	
4. <i>Wielka Karta Swobód</i> to dokument, którego postanowienia wzmocniły władzę królewską w Anglii.	

Zadanie 10. (4 pkt)

Uzupełnij tabelę, identyfikując postaci świętych.

Fragment biografii	Identyfikacja postaci
1. Był biskupem Pragi. Zginął w czasie misji, zamordowany przez pogańskich Prusów. Jego ciało wykupił Bolesław Chrobry i pochował w Gnieźnie.	
2. Był synem bogatego kupca z Asyżu, ale wyrzekł się bogactwa i praktykował surową ascezę. Był wędrownym kaznodzieją, założycielem zakonu żebrzącego.	
3. Była żoną Henryka I Brodatego, matką Henryka II Pobożnego. Pod koniec życia osiadła w klasztorze sióstr cysterek w Trzebnicy. Jest patronką polsko-niemieckiego pojednania.	
4. Była bohaterką wojny stuletniej we Francji, zmobilizowała społeczeństwo do walki z Anglikami. Oskarżona o czary, została skazana na śmierć przez spalenie na stosie.	

Wypełnia egzaminator	Nr zadania	6.	7.A.	7.B.	8.	9.	10.
	Maks. liczba pkt	3	1	1	2	2	4
	Uzyskana liczba pkt						

Zadanie 11. (4 pkt)

A. Przyporządkuj rzeźbom przedstawiającym scenę Nawiedzenia* nazwy odpowiednich stylów w sztuce. Wybierz je spośród podanych:

gotyk, renesans, rokoko, romanizm.

* Scena Nawiedzenia ukazuje spotkanie Maryi ze św. Elżbietą

1.

2.

Źródła: *Sztuka świata*, t. 4, Warszawa 1990, s. 132; *Sztuka świata*, t. 5, Warszawa 1992, s. 129.

B. Spośród wymienionych w punkcie A stylów wypisz dwa, które wykształciły się w Europie łacińskiej w epoce średniowiecza.

-
-

Zadanie 12. (2 pkt)

Na podstawie danych statystycznych (zamieszczonych na następnej stronie) rozstrzygnij, które ze zdań są prawdziwe, wpisując obok tych zdań słowo *prawda*.

Uwaga: Znak „–” jest stosowany w tabeli statystycznej, w przypadku gdy zjawisko nie występuje.

Miasta i ludność miejska w Polsce w XV wieku

Obszar	Miasta ogółem		Miasta o populacji ponad 2 tys. mieszkańców	
	liczba miast	liczba ludności w tys.	liczba miast	liczba ludności w tys.
Małopolska	147	143,8	1	14
Wielkopolska	242	209,8	1	8
Mazowsze	88	66,0	—	—
Prusy Królewskie	49	102,8	3	57

Na podstawie: *Wielka historia Polski*, t. 3, Kraków 1999, s. 162.

1. W Wielkopolsce, w porównaniu z Prusami Królewskimi, więcej ludności mieszkało w miastach.	
2. Najwięcej miast było w Wielkopolsce, a najmniej na Mazowszu.	
3. Najwięcej miast liczących ponad 2 tys. mieszkańców znajdowało się w Małopolsce.	
4. Ponad połowa ludności miejskiej w Prusach Królewskich mieszkała w trzech miastach liczących ponad 2 tys. mieszkańców.	

Zadanie 13. (3 pkt)

Na podstawie dwóch fragmentów wiersza wykonaj polecenia.

Fragment 1.

*Równego Piastom domu głowę w Polszcze widzę
Dobrego Jagiellona przy pięknej Jadwidze,
Co [...] harde mnichy startł na głowę [w] bitwie.
I przejechał na wieki Lacha mężnej Litwie.*

Fragment 2.

*Jego sprawą narody dwa [od] wieków niechętne
Wkroczywszy pod Horodłą w przymierza pamiętne
Dały sobie braterskie, znak przyjaźni, dłonie.
Łącząc wspólne sztandary Orły i Pogonie.*

Źródło: *Zabawy Przyjemne i Pożyteczne (1770–1777)*, t. 2, Wrocław 2004, s. 291.

A. Zidentyfikuj władcę, którego zasługi zostały zaprezentowane w wierszu.

.....

B. Zidentyfikuj wydarzenie, o którym mowa w podkreślonym wersie fragmentu 1.

.....

C. Zidentyfikuj wydarzenie, o którym mowa w podkreślonych wersach fragmentu 2.

.....

Wypełnia egzaminator	Nr zadania	11.A.	11.B.	12.	13.A.	13.B.	13.C.
	Maks. liczba pkt	2	2	2	1	1	1
	Uzyskana liczba pkt						

Zadanie 14. (3 pkt)

Na podstawie relacji z wizyty wysłannika papieskiego u kanclerza wielkiego koronnego w 1597 r. wykonaj polecenia.

Jest pierwszym [dostojnikiem] po Królu w tym Królestwie, a nawet (jak mówią niektórzy) w całej Europie osoby równej jemu nie znajdziesz, a to dlatego, że w 20 lub 22 lata ten zwykły szlachcic 200 tysięcy skudów osiągnął, a majątek jego miliona skudów w gotowiźnie sięga, tak że sam Król musi się z nim liczyć. Mówią, że zbudował miasto, od jego nazwiska [...] zwane, jak forteca całe murowane z kamienia na zaprawie wapiennej, jak to w Italii czynią [...].*

*skud – moneta złota lub srebrna

Źródło: *Mówią wieki*, nr 10, 2008, s. 19.

A. Zidentyfikuj dygnitarza polskiego opisanego w tekście.

.....

B. Podaj dwa osiągnięcia tej postaci skomentowane w tekście.

-
-

Zadanie 15. (3 pkt)

Uzupełnij tabelę, wpisując odpowiednie pojęcia (terminy) dotyczące historii polskiej wojskowości.

Wyjaśnienia	Pojęcia (terminy)
1. Żeglarze, którzy z własnymi okrętami zaciągali się na służbę polskiego monarchy i z jego upoważnienia prowadzili działalność korsarską. Początki ich działalności sięgają wojny trzynastoletniej.	
2. Stałe wojsko przeznaczone do obrony południowo-wschodniej granicy Rzeczypospolitej utrzymywane z czwartej części dochodów z dóbr królewskich. Powstało w XVI w.	
3. Ciężka jazda polska, której charakterystycznym elementem uzbrojenia były skrzydła umocowane u siodła albo na napleczniku zbroi. W czasie wojen w XVII w. była używana w bitwach do decydującego uderzenia.	

Na podstawie: J. Choińska-Mika, J. Dziegielewski, J. Maciszewski, *Encyklopedyczny słownik historii Polski*, Warszawa 1996, s. 88, 100, 138.

Zadanie 16. (3 pkt)

Uzupełnij tabelę, wpisując brakujące informacje.

Nazwa traktatu pokojowego	Rok	Decyzje dotyczące terytorium Rzeczypospolitej Obojga Narodów
Pokój w Oliwie	1660 r.	1.
Wieczysty pokój w Moskwie, tzw. pokój Grzymułtowskiego	2.	Utrata lewobrzeżnej Ukrainy z Kijowem a także ziem: smoleńskiej, siewierskiej, czernihowskiej.
3.	1699 r.	Odzyskanie Podola z Kamieńcem Podolskim i części prawobrzeżnej Ukrainy.

Zadanie 17. (2 pkt)

Na podstawie fragmentu traktatu podpisanego w Warszawie w 1705 roku wykonaj polecenia.

Wszystkie aliansy, które dla Szwedów są niebezpieczne, mają być skasowane, a Rzeczpospolita Polska nie ma żadnemu swemu królowi pozwolić, aby one przeciw Szwecji w przyszły czas były uczynione;*

Krół szwedzki może swoje wojska przez [...] prowincje Królestwa Polskiego prowadzić i tyle rekrutów werbować, ile mu trzeba będzie.

* aliansy – sojusze

Źródło: *Wielka historia Polski*, t. 5, Kraków 2004, s. 261.

A. Podkreśl poprawne zakończenie zdania:

Władcą Polski, który podpisał ten traktat był

1. August II Mocny.
2. Stanisław Leszczyński.
3. August III.
4. Stanisław August Poniatowski.

B. Oceń skutki tego traktatu dla Rzeczypospolitej.

.....

.....

.....

Wypełnia egzaminator	Nr zadania	14.A.	14.B.	15.	16.	17.A.	17.B.
	Maks. liczba pkt	1	2	3	3	1	1
	Uzyskana liczba pkt						

Zadanie 18. (2 pkt)

Na podstawie tekstu źródłowego i własnej wiedzy wykonaj polecenia.

Ponieważ Ojciec Święty przez wydaną do wszystkich [...] bullę, niebawem w [...] Rzeczypospolitej publikowaną być mającą, skasował [...] Zakon Jezuitów, którzy w kraju większą część edukacji [...] utrzymywali, więc ażeby z tych okoliczności Rzeczpospolita, tak co do edukacji młodzi krajowej, jako też co do dóbr i majątków nie ponosiła uszczerbku, takowe czynimy rozporządzenie. Ustanawiamy Komisję w Warszawie odprawować się mającą do edukacji.

Źródło: *Wielka historia Polski*, t. 6, Kraków 2004, s. 69.

A. Podaj pełną nazwę instytucji, o której powstaniu mówi dokument.

.....

B. Podkreśl poprawne zakończenie zdania:

Decyzję o powstaniu tej instytucji podjął

1. sejm „niemy” w 1717 r.
2. sejm konwokacyjny w 1764 r.
3. sejm rozbiorowy w 1773 r.
4. Sejm Wielki (Czteroletni).

Zadanie 19. (2 pkt)

Na podstawie fragmentu listu i własnej wiedzy wykonaj polecenia.

W kilka godzin po wysłaniu mojego ostatniego raportu, dnia 17., o świcie, wybuchła w Warszawie z całą siłą rewolucja. Zaczęło się od zaczepki między pikietą rosyjską a oddziałem konnej gwardii [...]. Generał Igelström zaginął [...]. Dewastowano wszystko, co symbolizowało Rosję. [...] Lud [...] jest zajęty organizowaniem władzy. [...] Zwróciłem się do Króla z możliwością otrzymania paszportów, bym mógł stąd wyjechać, lecz ich nie dostałem. [...] Mówi się, że ma tutaj nadciągnąć Kościuszko.

Źródło: *Wielka historia Polski*, t. 6, Kraków 2004, s. 163.

A. Podaj nazwę powstania, w czasie którego miały miejsce opisane wydarzenia.

.....

B. Na następnej stronie przedstawiono obrazy ukazujące wydarzenia w Warszawie związane z walką o zachowanie lub odzyskanie niepodległości. Wybierz ilustrację, której treść odpowiada czasowi wydarzeń opisanych w liście, i w wyznaczonym miejscu postaw znak „X”.

1.

2.

3.

Źródła: K. Olszański, *Wojciech Kossak*, Wrocław 1982, il. 122; *Kronika powstań polskich 1794–1944*, Warszawa 1994, s. 95, 337.

Wypełnia egzaminator	Nr zadania	18.A.	18.B.	19.A.	19.B.
	Maks. liczba pkt	1	1	1	1
	Uzyskana liczba pkt				

Zadanie 20. (4 pkt)

Na podstawie danych z tabeli wykonaj polecenia.

Wartość eksportu z Wielkiej Brytanii (w mln funtów szterlingów)

Kraj/obszar, do którego eksportowano towary z Wielkiej Brytanii	Średni roczny eksport w latach		
	1788–1790	1808–1810	1818–1820
Brytyjskie posiadłości w Ameryce Płn.	2,2	4,9	6,7
Ameryka Łacińska	0,8	4,0	5,9
USA	2,4	4,1	5,6
Kraje niemieckie	1,6	2,2	9,0
Francja (z Flandrią)	1,9	—	1,1
Hiszpania	0,8	1,1	4,0
Państwa włoskie	0,8	—	4,0
Portugalia	0,6	1,0	1,6
Szwecja i Dania	0,4	2,5	2,2
Rosja	0,3	0,5	1,2
Holandia	1,3	—	3,9
Daleki Wschód	1,9	3,5	6,1
Bliski Wschód i Afryka	0,9	3,3	4,0

Na podstawie: *Europa i świat w epoce napoleońskiej*, pod red. M. Senkowskiej-Gluck, Warszawa 1988, s. 240.

Uwaga: Znak „—” jest stosowany w tabeli statystycznej, w przypadku gdy zjawisko nie występuje.

A. Rozstrzygnij, które z podanych zdań są prawdziwe, wpisując obok tych zdań słowo *prawda*.

1. Wartość eksportu towarów brytyjskich na rynki pozaeuropejskie w latach 1818–1820 była wyższa niż w latach 1788–1790.	
2. Wartość eksportu z Wielkiej Brytanii do Francji była w latach 1818–1820 wyższa niż w latach 1788–1790.	
3. Rosja mimo zakazu handlu z Wielką Brytanią z 1807 r. nadal importowała towary z tego państwa.	

B. Wymień kraje/obszary, które w latach 1808–1810 przestrzegały narzuconego przez Francję zakazu handlu z Wielką Brytanią.

.....

C. Na podstawie własnej wiedzy podaj termin, którym w historiografii określa się wstrzymanie handlu z Wielką Brytanią w epoce napoleońskiej.

.....

Zadanie 21. (2 pkt)Na podstawie fragmentu wiersza *Reduta Ordona* (zamieszczonego na następnej stronie) i własnej wiedzy wykonaj polecenia.

*Warszawa jedna twojej mocy się urąga,
Podnosi na cię rękę i koronę ściąga,
Koronę Kazimierzów, Chrobrych z twojej głowy,
Boś ją ukradł i skrwawił, synu Wasilowy!*

Źródło: A. Mickiewicz, *Wiersze*, Warszawa 2000, s. 282.

A. Podkreśl poprawne zakończenie zdania:

Car, do którego autor zwraca się w zaprezentowanym fragmencie wiersza to

1. Piotr I.
2. Aleksander I.
3. Mikołaj I.
4. Mikołaj II.

B. Podaj nazwę wydarzenia z okresu powstania listopadowego, do którego komentarzem jest zaprezentowany fragment wiersza.

Zadanie 22. (2 pkt)

Przyporządkuj właściwe podpisy mapom, umieszczając odpowiadające im numery w wyznaczonych miejscach.

A.

B.

Na podstawie: *Wielki atlas historyczny*, Warszawa 2005, s. 88; M. Żywczyński, *Historia powszechna 1789–1870*, Warszawa 2002, mapa 4.

1. Półwysep Apeniński w 1812 r.
2. Półwysep Apeniński w 1815 r. (po kongresie wiedeńskim)
3. Półwysep Apeniński w 1914 r. (przed wybuchem I wojny światowej)

Wypełnia egzaminator	Nr zadania	20.A.	20.B.	20.C.	21.A.	21.B.	22.
	Maks. liczba pkt	2	1	1	1	1	2
	Uzyskana liczba pkt						

Zadanie 23. (2 pkt)

Na podstawie fragmentu wiersza opowiadającego o balu w pałacu Namiestnikowskim w 1864 r. wykonaj polecenia.

*Karnawał! karnawał! a w murach Warszawy
Na nudy sarkają Moskale;
Więc rzekła starszyzna: „Dla wojska zabawy
Czas wskrzesić wesołość i bale!
Te szaty żałobne, te smutku znamiona,
Są buntem hardego mieszkańca,
Kobieta do zalot i uciech stworzona,
A młody praporszczyk* do tańca!”
I bal jest z ukazu. [...]
Tum gości się zwiększa co chwila;
Moskiewki się tłoczą w krynolin szelestach –
I Polek [...] też kilka.
Nie każdy ma siłę męczeńsko umierać –
Nie łajmy ich wzdargą, lecz żalem!
Zbawiły los mężów, gdy przyszło wybierać
Pomiędzy Sybirem a balem.*

* praporszczyk – chorąży w armii rosyjskiej

Źródło: J. W. Gomułicki, *Warszawa wieloraka 1749–1944, Studia, szkice, sylwety*, Warszawa 2005, s. 194.

A. Wyjaśnij, dlaczego udział Polek w balu opisanym w wierszu spotkał się z negatywną oceną rodaków.

.....
.....

B. Wyjaśnij stanowisko autora wiersza dotyczące udziału Polek w tym balu.

.....
.....
.....
.....

Zadanie 24. (1 pkt)

Podkreśl poprawne zakończenie zdania:

W XIX wieku nie wynaleziono

1. żarówki elektrycznej.
2. fotografii (dagerotypii).
3. mikroskopu optycznego.
4. telefonu.

Zadanie 25. (3 pkt)

Na podstawie danych zamieszczonych w tabeli wykonaj polecenia.

Struktura zatrudnienia ludności wybranych krajów pod koniec XIX w. (w procentach)

Kraj	Rolnictwo, leśnictwo, rybołówstwo	Przemysł, handel, komunikacja, górnictwo	Inne
Wielka Brytania	15	64	21
Niemcy	37	48	15
Francja	40	41	19
Rosja (bez Królestwa Polskiego)	79	15	6
Królestwo Polskie	58	32	10

Na podstawie: *Polska XIX wieku. Państwo, społeczeństwo, kultura*, pod red. S. Kieniewicza, Warszawa 1982, s. 91.

A. Porównaj strukturę zatrudnienia ludności na obszarze Królestwa Polskiego ze strukturą zatrudnienia w Wielkiej Brytanii.

.....

.....

.....

B. Porównaj strukturę zatrudnienia ludności na obszarze Królestwa Polskiego ze strukturą zatrudnienia w Rosji.

.....

.....

.....

C. Historyk Ireneusz Ichnatowicz stwierdził, że struktura zatrudnienia ludności świadczy o poziomie rozwoju gospodarczego*. Przyjmując tę tezę, sformułuj wniosek dotyczący poziomu rozwoju gospodarczego Królestwa Polskiego w porównaniu z Wielką Brytanią i Rosją.

.....

.....

.....

.....

* I. Ichnatowicz, *Przemysł, handel, finanse* [w:] *Polska XIX wieku. Państwo, społeczeństwo, kultura*, pod red. S. Kieniewicza, Warszawa 1982, s. 91.

Wypełnia egzaminator	Nr zadania	23.A.	23.B.	24.	25.A.	25.B.	25.C.
	Maks. liczba pkt	1	1	1	1	1	1
	Uzyskana liczba pkt						

Zadanie 26. (3 pkt)

Uzupełnij tabelę, identyfikując postaci sławnych kobiet. Właściwe postaci wybierz spośród podanych:

**Eliza Orzeszkowa, Helena Modrzejewska, Narcyza Żmichowska,
Maria Skłodowska-Curie, Róża Luksemburg.**

Fragment biografii	Postać
1. Uczona, której dwukrotnie przyznano Nagrodę Nobla. Większość życia spędziła we Francji. Pod jej kierunkiem prowadzono pierwsze badania nad leczeniem raka za pomocą promieniotwórczości.	
2. Działaczka polskiego i niemieckiego ruchu robotniczego. Ideolog SDKPiL, brała udział w rewolucji 1905–1906 r., kwestionowała polskie dążenia niepodległościowe.	
3. Aktorka specjalizująca się w rolach szekspirowskich i tragicznych. Wyemigrowała do USA i tam kontynuowała karierę artystyczną.	

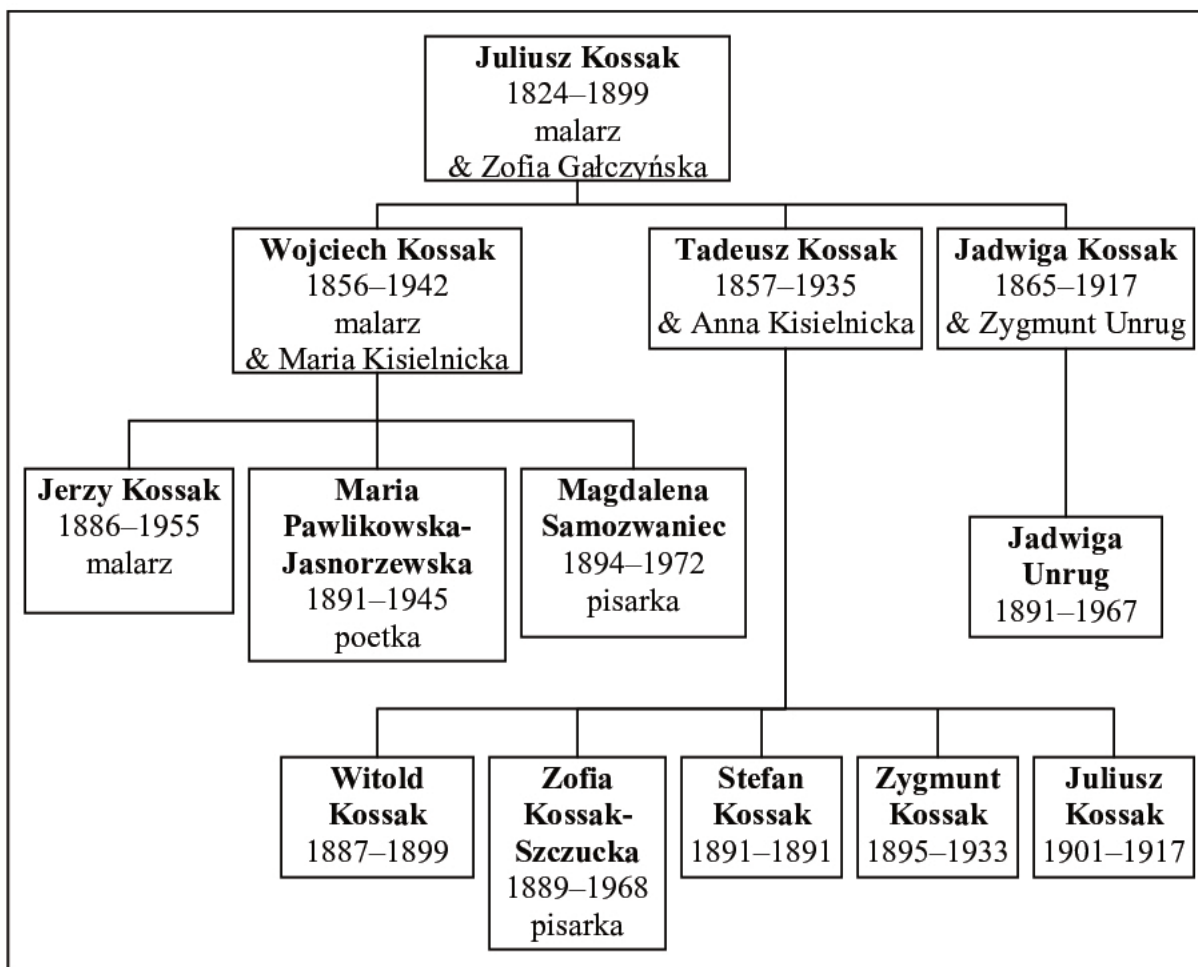
Zadanie 27. (2 pkt)

Wśród wymienionych wydarzeń wskaż to, które chronologicznie jest pierwsze, i to, które jest ostatnie. W tabeli obok wydarzenia chronologicznie pierwszego wpisz literę A, obok chronologicznie ostatniego literę B.

Objęcie władzy przez cesarza Franciszka Józefa I w Austrii	
Zamach na arcyksięcia Franciszka Ferdynanda w Sarajewie	
Klęska Austrii w bitwie pod Sadową	
Powstanie II Rzeszy Niemieckiej	
Zwycięstwo armii pruskiej w bitwie pod Sedanem	
Utworzenie Związku Niemieckiego	

Zadanie 28. (3 pkt)

Na podstawie źródeł wykonaj polecenia.

Źródło 1. Fragment tablicy genealogicznej rodziny KossakówNa podstawie: A. Szatkowska, *Był dom. Wspomnienia*, Kraków 2006, s. 350.**Źródło 2. Fragment biografii jednego z przedstawicieli rodziny Kossaków**

Urodził się w Paryżu w noc sylwestrową, [...] na kwadrans przed północą. Był pierwszym z bliźniaków, gdyż drugi, [...] przyszedł na świat już po północy, a więc 1 stycznia [...]. Można by o nich żartobliwie powiedzieć, że choć bliźniacy, jeden od drugiego był starszy o rok.

Źródło: K. Olszański, [...] *Kossak*, Wrocław 1982, s. 5.**A. Podaj imiona przedstawicieli rodziny Kossaków, o których mowa w źródle 2.**

-
-

B. Dokończ zdanie, wpisując stopień pokrewieństwa.

Malarz Juliusz Kossak dla pisarki Magdaleny Samozwaniec był

Wypełnia egzaminator	Nr zadania	26.	27.	28.A.	28.B.
	Maks. liczba pkt	3	2	2	1
	Uzyskana liczba pkt				

Zadanie 29. (3 pkt)

Na podstawie tekstu i własnej wiedzy wykonaj polecenia.

Przyjęło się co prawda mówić o dwóch rewolucjach rosyjskich [...], ale tylko pierwsza zasługuje na to miano. [Wtedy] Rosja przeżyła prawdziwą rewolucję, ponieważ rozruchy, które położyły kres caratowi, [...] wybuchły samorzutnie, a Rząd Tymczasowy, który przejął władzę, zyskał natychmiast ogólnokrajowe poparcie.

[Druga rewolucja] miał[a] zupełnie inny charakter, [...] był[a] klasycznym zamachem stanu, przejęciem władzy przez nieliczną grupkę, dokonanym, [...] przy zachowaniu pozorów udziału mas, ale bez rzeczywistego ich uczestnictwa.

Źródło: R. Pipes, *Krótką historia rewolucji rosyjskiej*, Warszawa 2007, s. 106.

A. Podaj nazwy pierwszej i drugiej rewolucji, o których mowa w tekście.

- Nazwa pierwszej rewolucji

.....

- Nazwa drugiej rewolucji

.....

B. Podaj datę roczną obu rewolucji.

Data roczna

Zadanie 30. (2 pkt)

Na podstawie listu i własnej wiedzy wykonaj polecenia.

Przemyśl, 21 grudnia 1918

Drogi Panie Romanie,

Wysyłając do Paryża delegację, która się ma porozumieć z Komitetem paryskim w sprawie wspólnego działania wobec aliantów, proszę Pana, aby zechciał Pan wszystko uczynić dla załatwienia rokowań. Niech mi Pan wierzy, że nade wszystko życzę sobie uniknięcia podwójnego przedstawicielstwa Polski wobec aliantów: tylko jedno wspólne przedstawicielstwo może sprawić, że nasze żądania zostaną wysłuchane. [...]

Opierając się na naszej starej znajomości, mam nadzieję, że w tym wypadku i w chwili tak poważnej, co najmniej kilku ludzi – jeśli nie cała Polska – potrafi się wznieść ponad interesy partii, klik i grup. Chciałbym bardzo widzieć Pana między tymi ludźmi.

Proszę przyjąć zapewnienia mojego wysokiego szacunku

Józef Piłsudski

Źródło: A. Piłsudska, *Wspomnienia*, Warszawa 1992, s. 214–215.

A. Podaj nazwisko adresata tego listu.

.....

B. Podaj nazwę ruchu (nurtu) politycznego, którego reprezentantem był adresat tego listu.

.....

Zadanie 31. (2 pkt)

Na podstawie rysunku satyrycznego z 1937 r. wykonaj polecenia.

Czarodziej z COP

Źródło: J. Krawczyk, *O Polsce i Polakach*, Warszawa 2004, s. 302.

A. Podaj nazwisko postaci przedstawionej na rysunku.

.....

B. Rozszyfruj skrót COP.

.....

Zadanie 32. (3 pkt)

Na podstawie tekstu i własnej wiedzy wykonaj polecenia.

12 kwietnia [...] Niemcy ogłosiły komunikat [...]. Było to zupełne zaskoczenie [...], Sikorski nawet interpelował bezpośrednio u Stalina w sprawie oficerów jeńców, o których wiadomo było, że przebywali w Starobielsku, Ostaszkowie i Kozielsku. Stalin na to odpowiedział, że wypuszczono z obozu wszystkich jeńców i jeżeli pewnej ilości brak, to musieli wymaszerować do Mandżurii... . Zakrawało to na żart [...]. A tu straszna wiadomość [...]. Zapanaowała po prostu rozpacz i jawiło się pytanie, co robić. Jak zareagować?

Źródło: K. Popiel, *Generał Sikorski w mojej pamięci*, Warszawa 1983, s. 165.

A. Wyjaśnij, jaką straszną wiadomość zawierał komunikat niemiecki, o którym mowa w tekście.

.....

B. Wymień dwie funkcje, które generał Władysław Sikorski sprawował we władzach Rzeczypospolitej Polskiej na Uchodźstwie.

•

•

Wypełnia egzaminator	Nr zadania	29.A.	29.B.	30.A.	30.B.	31.A.	31.B.	32.A.	32.B.
	Maks. liczba pkt	2	1	1	1	1	1	1	2
	Uzyskana liczba pkt								

Zadanie 33. (5 pkt)

W tabeli zamieszczono fragmenty wspomnień wojennych. Wpisz daty roczne opisanych wydarzeń.

Fragmenty wspomnień	Daty roczne wydarzeń
1. <i>Syreny co chwila ogłaszają alarm. [...] Samoloty niemieckie już zaczęły bombardować obiekty cywilne i wojskowe. Wszyscy czekają na reakcję naszych sprzymierzeńców – Anglii i Francji.</i>	
2. <i>Czerwiec [...] – Hitler rozpoczyna wojnę z Sowietami! Może, może błysnie nadzieja na zmianę sytuacji?... Setki samolotów, bombowce i myśliwce, lecą na wschód [...].</i>	
3. <i>W poniedziałek Wielkiego Tygodnia, wcześniej rano, wyrwały nas ze snu wybuchy [...]. Żydzi bronili się z rozpaczą i zaciełością. [...] Niemcy zdobywali ulicę za ulicą [...]. Armia Krajowa usiłowała przyjąć z pomocą walczącym, ale została odparta [...].</i>	
4. <i>Centrum jest w rękach powstańców [...], armia radziecka [...] lada dzień wkroczy na Pragę [...]. Na Woli ogień szaleje; rozchodzi się wieść o masowych egzekucjach ludności cywilnej.</i>	
5. <i>Rzadkie dzwony, niezabrane przez Niemców [...] biją głośno i długo. [...] Nareszcie! Koniec koszmaru dla Europy! Każdy się cieszy [...]. Ile nadziei! [...] Jakże piękna jest ta wiosna pełna obietnic.</i>	

Źródło: A. Szatkowska, *Był dom. Wspomnienia*, Kraków 2006, s. 57, 97, 120–121, 157, 299.

Zadanie 34. (5 pkt)

Wyjaśnij treść propagandową rysunku opublikowanego w emigracyjnym piśmie *Zgoda* w 1948 r., pamiętając o interpretacji elementów graficznych i napisów.

This image shows a full page of white paper with horizontal dashed lines, typical of primary school writing paper. The lines are evenly spaced and run across the width of the page. There are no margins, text, or other markings on the paper.

rys. Kazimierz Majewski

Tłumaczenie: Made in Russia – wyprodukowane w Rosji

Źródło: Z. Landau, *Gospodarka Polski Ludowej*, Warszawa 1994, s. 18.

Zadanie 35. (3 pkt)

Uzupełnij tabelę, wpisując właściwe pojęcia (terminy). Odpowiedzi wybierz spośród podanych:

abolicjonizm, apartheid, doktryna powstrzymywania, taktyka biernego oporu, Długi Marsz, Wielki Skok.

1. Sposób walki o wyzwolenie Indii propagowany przez Mahatmę Gandhiego.	
2. Kampania forsownej industrializacji Chin realizowana przy użyciu prymitywnych metod i narzędzi.	
3. Doktryna głosząca rozdzielenie ras, która była podstawą polityki RPA (Republiki Południowej Afryki).	

Wypełnia egzaminator	Nr zadania	33.	34.	35.
	Maks. liczba pkt	5	5	3
	Uzyskana liczba pkt			

Zadanie 36. (3 pkt)

Na podstawie fragmentu listu skierowanego w 1968 r. do redakcji Polskiego Radia i własnej wiedzy wykonaj polecenia.

Kto upoważnił rząd do wysłania wojska, czy śmiecie powiedzieć, że taka jest wola ludzi? Nie – naród polski nigdy nie popierał żadnej agresji i nie będzie popierał. Agresji dokonanej [...] na kimś przez własny rząd, jak to było [...] w 1938 [...]. Zhańbiliście honor polskiego narodu, splamiliście honor polskiego żołnierza. [...] Dlaczego u nas radio nie mówi ani gazety nie piszą, co mówią na agresję Rumunia i Jugosławia. To są naprawdę bratnie rządy i narody, bo nie przystąpiły do haniebnej agresji.

Źródło: Księga listów PRL-u, cz. II, 1956–1970, Warszawa 2004, s. 194.

A. Podaj wydarzenie, o którym radiosłuchacz wyraża swoją opinię w liście.

.....

B. Wyjaśnij, dlaczego autor listu przypomina wydarzenie z 1938 roku.

.....

.....

.....

.....

C. W jaki sposób autor listu uzasadnia swoją ocenę decyzji rządu polskiego?

.....

.....

.....

.....

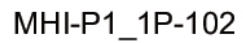
Zadanie 37. (2 pkt)

Wśród wymienionych wydarzeń wskaż to, które chronologicznie jest pierwsze, i to, które jest ostatnie. W tabeli obok wydarzenia chronologicznie pierwszego wpisz literę A, obok chronologicznie ostatniego literę B.

Wprowadzenie stanu wojennego w Polsce	
Pierwsza pielgrzymka papieża Jana Pawła II do Polski	
Obrady „Okrągłego Stołu”	
Przyznanie Pokojowej Nagrody Nobla Lechowi Wałęsie	
Objęcie funkcji I sekretarza KC PZPR przez Edwarda Gierka	
Powstanie Komitetu Obrony Robotników	

Wypełnia egzaminator	Nr zadania	36.A.	36.B.	36.C.	37.
	Maks. liczba pkt	1	1	1	2
	Uzyskana liczba pkt				

BRUDNOPIS

[illegible]

WYPEŁNIA EGZAMINATOR

Nr zad.	Punkty				
	0	1	2	3	4
1A	☐	☐	☐		
1B	☐	☐			
2A	☐	☐			
2B	☐	☐			
3A	☐	☐	☐		
3B	☐	☐	☐		
4A	☐	☐			
4B	☐	☐			
5A	☐	☐			
5B	☐	☐			
6	☐	☐	☐	☐	
7A	☐	☐			
7B	☐	☐			
8	☐	☐	☐		
9	☐	☐	☐		
10	☐	☐	☐	☐	☐
11A	☐	☐	☐		
11B	☐	☐	☐		
12	☐	☐	☐		
13A	☐	☐			
13B	☐	☐			
13C	☐	☐			
14A	☐	☐			
14B	☐	☐	☐		
15	☐	☐	☐	☐	

Nr zad.	Punkty			
	0	1	2	3
16	☐	☐	☐	☐
17A	☐	☐		
17B	☐	☐		
18A	☐	☐		
18B	☐	☐		
19A	☐	☐		
19B	☐	☐		
20A	☐	☐	☐	
20B	☐	☐		
20C	☐	☐		
21A	☐	☐		
21B	☐	☐		
22	☐	☐	☐	
23A	☐	☐		
23B	☐	☐		
24	☐	☐		
25A	☐	☐		
25B	☐	☐		
25C	☐	☐		

Nr zad.	Punkty					
	0	1	2	3	4	5
26	☐	☐	☐	☐		
27	☐	☐	☐			
28A	☐	☐	☐			
28B	☐	☐				
29A	☐	☐	☐			
29B	☐	☐				
30A	☐	☐				
30B	☐	☐				
31A	☐	☐				
31B	☐	☐				
32A	☐	☐				
32B	☐	☐	☐			
33	☐	☐	☐	☐	☐	☐
34	☐	☐	☐	☐	☐	☐
35	☐	☐	☐	☐		
36A	☐	☐				
36B	☐	☐				
36C	☐	☐				
37	☐	☐	☐			

SUMA PUNKTÓW

--	--	--

S ☐ ☐

0 1

[illegible]

0 1 2 3 4 5 6 7 8 9

[illegible]

--	--	--	--	--	--	--	--	--

KOD EGZAMINATORA

.....
Czytelny podpis egzaminatora

--	--	--

KOD ZDAJĄCEGO